ބޮޑުގަލު މިސްކިތް

މި މައުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިންފޮމޭޝަން އެންޑް ޕަބްލިކޭޝަންސް އިން ނެރުނު "މާލޭގެ މިސްކިތްތައް" މި ފޮތުންނެވެ.

ބޮޑުގަލު މިސްކިތް އިހުގައި ހުރީ މިހާރުގެ ބާނދޫރުމަތީގެ އިރުމަތީ ފަޅުގައި އިސްކަންދަރު މަދަރުސާ ސްކޫލު ހުރި ހިސާބުގައި މަގަށް ނިކުންނަގޮތަށެވެ. އިހުޒަމާނުގައި މި މިސްކިތުގައި ފުރިފައި އޮތް ވަރަށް ބޮޑު ގަލެއް އޮތެވެ. މި މިސްކިތަށް ނަން ކިޔާފައިވަނީ މި ގަލާ ގުޅުވައިގެން ވެސް ކަމެވެ.

ހަމަޖެހުމެއްނެތި މި މިސްކިތާމެދު އުނދަގޫ ބޮޑުތަކެއް މިހިނދު އަންނަ ވަރަކަށް ބޮޑުވެގެން އަލިފާނުން މިސްކިތް ހަލާކުވިއެވެ.

9 ޛުލްޙިއްޖާ 1423ހ. (27 ޑިސެމްބަރު 1944މ.) ގައި މި ވަޒީފާ ބޭއްވި ޙަފްލާގެ ކުރީގައި ބޮޑުގަލު ދަނޑި މަސްތެރިން ފަޅުން ފެނުނު ދަނޑިއެއް ޖަހާލިއެވެ. އެ ޖަލްސާގެ ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ފަސްޓް ޕްރިންސް ސުލްޠާން ޙަސަން ނޫރައްދީން ވެސް އެވެ. މި ޖަލްސާގައި ވަޒީރު ފަތް ކިޔައިދީ މި ވަޒީފާ މިސްކިތް ބަލަހައްޓާ އިމާރާތް ކުރުމުގެ މައްސަލަ އޮތް ވަޒީރު ކަމުގައެވެ.

މި މިސްކިތް ބޮޑުކުރެއްވުމުގެ އިތުރަށް ރަށްވެހިންގެ ތެރެއިން މަދު ބަޔަކު ކުރީގައި ރިޔާސަތުގައި ދާއިރާ ފަރާތުން ކުރިއަށްގެން ބޭއްވުނު ޝަރަފުވެރި ޖަލްސާއެވެ. މި ކަންކަން ފުރިހަމަ ކުރުމަށް އިތުރުވާ މަސްހުނި ވަކި ވަޒީރު ގެ ނާސިރުކަން އޮތް ފަރާތަކަށް ހަވާލުކުރެއެވެ. މިހެންކަން ހުރުމާއެކު ވަޒީރުން މީހުން މަސްއޫލިއްޔަތު ދަރަޖަކަން ބޮޑު ކުރިތެރިކަމަށް އެ ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވި މީހުން އެންމެންވެސް ހިމެނޭ އަޅުން ޤަބޫލު ކުރުމަށްފަހު މި ވަޒީފާ ބޭނުން ދަރިކޮޅުގައި ވަޒީރު ގެ ނާސިރުކަން ބޮޑުކުރެއްވުމަށް މިހަކު ހުރިތޯ އެހުމުން އެންމެން ވަކި ހިތަކުން ފަހު ދަރިކޮޅުގައި ނަމާ ކަމަށާއި މި ވަޒީރުގެ ނާސިރުކަން އަދާކުރުމަށް ހަމަޖެހިވަޑައިގަތެވެ. އަދި މި ވަޒީރުން މިހާރު ތިބި ފަރާތުގެ ފަރާތުން ފެނުނު އެއްވެސް ވަސީލަތެއް ހުރިގޮތަކަށް ހަދާ ކުރުމަށް ގެނބުނެވެ.

މިހިސާބުން ބޭނުންކުރެވިދާނެ ބޮޑުގަލު މިސްކިތުގެ ވަޒީރު ހަމަޖެހުން ގެނެވިއެވެ.

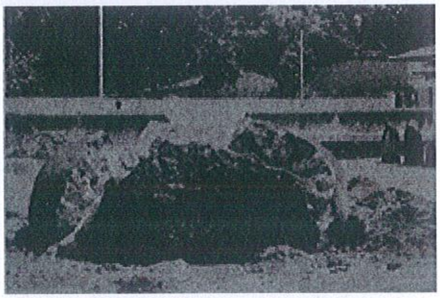

ބޮޑުގަލު މިސްކިތުގައި އިހުގައި އޮތް ބޮޑު ގަލު.

މިގެ ކުރިއަށް ބަލާއިރު 3 ޖުމާދަލްއާޚިރު 1347ހ. (15 ނޮވެންބަރު 1928މ.) މި ދުވަހު މިސްކިތް ބަޣާވާ ހުސްނާން ނުމެމެން ސަރުކާރުން މިސްކިތުގެ ބެލެނިވެރިން އަންގަވައިގެން މިސްކިތް އިމާރާތް ކުރުވުމަށް މަޝްވަރާކުރެވުނު ނަމަވެސް، ދުރުދުރުގައި މަތިވެރިވާ ބޭރުގެ ހަމަވާ ގޮތަކަށް ފަހުދުން ނިޔާވެގެން ހަރުދަނާ ނުކުރެވުނެވެ. އަދި މިސްކިތް ހުޅުވުނީ އެ ޖަމާޢަތުގެ ޖުމާދަލްއާޚިރު މަހުގެ 11 (24 ނޮވެންބަރު) ވީ އާދިއްތަ ދުވަހު ހެނދުނު މަސްދުވަހުގައި ވިދާޅުވި ގޮތަށް މަޝްވަރާ ނިމުނެވެ. މިސްކިތުގެ ނަން އެނގޭ އެކަށީގެންވާ އެތެރޭގެ ބޮޑުގަލާ ނިސްބަތްވާ ހިތާހި ކަމުގެއެވެ. ނަމަވެސް ބޮޑުގަލު ފާއިތުވުމުގެ މައްޗަށް މި ވަޒީރު އެތެރޭގެ އެނގޭ ގޮތެއް ހުރިހާ ވެސް ޒަމާނު ކުރީގެ ކަމެކެވެ.

ބޭނުމާ ގުޅޭގައި މި މިސްކިތުގެ ގޮތް ތާރީޚުގައި އަހަރުވެފައިން އެއްބައިވަނީ

1 ސުލްޠާން ބަލަދަން ޝާހު މަޙްމޫދުން (1442މ. އިން 1443މ. އަށް) ޙުކުމްކުރި ދުވަސް ތަރީޚުގައި މަޝްހޫރު ދަރަބާރު ފާރަން އައްސަލާމުން ހަދާ (5ވަނަ) ސުލްޠާން އާސަންދު މަހުމޫދުން (1512މ. އިން 1513މ. އަށް) މި ދެ ރަސްކަލުން ފަސްގަން ބިމުބައިވެއެވެ. ■